

Oikeustapauskokoelma

Asia C-224/16

**Asotsiatsia na balgarskite predpriyatia za mezhdunarodni prevozi i patishtata (Aebtri)
vastaan
Nachalnik na Mitnitsa Burgas**

(Varhoven administrativen sadin esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Ennakkoratkaisupyyntö – Tulliliitto – Ulkoinen passitus – TIR-carnet’hen merkittyjen tavaroiden maantiekuljetus – SEUT 267 artikla – Unionin tuomioistuimen toimivalta tulkita TIR-yleissopimuksen 8 ja 11 artiklaa – TIR-toimenpidettä ei ole päätetty – Takaajayhdistyksen vastuu – TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 7 kohta – Velvollisuus vaatia maksua mahdollisuuksien mukaan suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä tai henkilöiltä ennen vaatimuksen esittämistä takaajayhdistykselle – TIR-yleissopimukseen liitetty selittävät huomautukset – Asetus (ETY) N:o 2454/93 – 457 artiklan 2 kohta – Yhteinen tullikoodeksi – 203 ja 213 artikla – Henkilöt, jotka ovat hankkineet tai joilla oli hallussaan tavarat ja jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää, että tavarat oli siirretty pois tullivalvonnasta

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (toinen jaosto) 22.11.2017

1. *Ennakkoratkaisukysymykset – Unionin tuomioistuimen toimivalta – Ulottuvuus – TIR-yleissopimus – Unionin tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun TIR-yleissopimuksen määräyksistä, joilla pyritään turvaamaan tullien kantaminen*

(SEUT 267 artikla; TIR-yleissopimuksen 8 ja 11 artikla)

2. *Tavaroiden vapaa liikkuvuus – Yhteisön passitus – TIR-carnet’lla suoritettut kuljetukset – Rikkomukset tai säännönvastaisuudet – Sääntöjenvastaisuudesta johtuvat tullit ja verot – Tullivelan kantamismenettelyn aloittaminen takaajayhdistystä vastaan – Takaajayhdistyksen yhteisvastuu – Tulliviranomaisten velvollisuus vaatia maksua mahdollisuuksien mukaan suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä – Ulottuvuus*

(TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 1, 2 ja 7 kohta)

3. *Tulliliitto – Tullivelan syntyminen maahantuonnissa tuontitullin alaisen tavarantoimenpiteen sääntöjenvastaisen tullivalvonnasta pois siirtämisen johdosta – Velallisen käsite – Vastaanottaja, joka on hankkinut tavarantoimenpiteen tai jolla on hallussaan tavara, joka on toimitettu TIR-carnet’lla, ei kuulu velallisen käsitteen piiriin – Edellytykset – Kumoamatonta olettaa, että vastaanottaja tiesi, että mainittua tavaraa ei ollut esitetty määrätullitoimipaikassa, ei ole*

(Neuvoston asetuksen N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1791/2006, 203 artiklan 3 kohdan kolmas luetelmakohta ja 213 artikla)

4. *Tulliliitto – Tullivelan syntyminen maahantuonnissa tuontitullin alaisen tavarantoimenpiteiden vastaisen tullivalvonnasta pois siirtämisen johdosta – Velallisen käsite – Edellytys, että henkilöt ovat osallistuneet tietoisesti säännösten vastaisesti tullivalvonnasta pois siirrettyjen tavaroiden hankintaan tai hallussapitoon – Asian arvioimisen kuuluminen kansalliselle tuomioistuimelle*

(Neuvoston asetuksen N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1791/2006, 203 artiklan 3 kohdan kolmas luetelmakohta)

1. Unionin tuomioistuin on toimivaltainen antamaan ennakkoratkaisun TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälisestä kuljetuksesta tehdyn tulliyhteisösovelmuksen, joka allekirjoitettiin Genevessä 14.11.1975 ja hyväksyttiin Euroopan talousyhteisön puolesta 25.7.1978 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2112/78, sellaisena kuin se on muutettuna, ja julkaistiin konsolidoituna 28.5.2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/477/EY, 8 ja 11 artiklan tulkinnasta.

(ks. 54 kohta ja tuomiolauselman 1 kohta)

2. TIR-carnet'isiin merkittyjen tavaroiden kansainvälisestä kuljetuksesta tehdyn tulliyhteisösovelmuksen, joka hyväksyttiin yhteisön puolesta asetuksella N:o 2112/78, sellaisena kuin se on muutettuna, ja julkaistiin konsolidoituna päätöksellä 2009/477, 8 artiklan 7 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa tulliviranomaiset ovat täyttäneet mainituksa määräyksessä asetetun velvoitteen vaatia kyseisten tuontitullien ja -verojen maksua mahdollisuuksien mukaan TIR-carnet'n haltijalta, joka on suoraan korvausvelvollinen henkilö, ennen takaajayhdistykselle esitettävää vaatimusta.

TIR-yhteisösovelmuksen – joka on laadittu englanniksi, ranskaksi ja venäjäksi ja jonka kaikki kolme kieliversiota ovat todistusvoimaisia – 8 artiklan 7 kohdan sanamuodosta on todettava aluksi, että tässä määräyksessä määrätään, että kun saman yhteisösovelmuksen 8 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tullit ja verot erääntyvät, toimivaltaisten viranomaisten on mahdollisuuksien mukaan ”vaadittava maksu” suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä tai henkilöiltä ennen takaajayhdistykselle esitettävää ”vaatimusta”. TIR-yhteisösovelmuksen 8 artiklan 7 kohtaan liittyvässä selittävässä huomautuksessa puolestaan täsmennetään, että toimenpiteisiin, joita toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat maksun perimiseksi, on kuuluttava ”ainakin” ”ilmoitus siitä, ettei TIR-toimenpidettä ole päätetty, ja/tai maksuvaatimuksen toimittaminen TIR-carnet'n haltijalle”. Edellä esitetystä seuraa, että pelkästään TIR-yhteisösovelmuksen 8 artiklan 7 kohdan tai tähän määräykseen liittyvän selittävän huomautuksen sanamuodon perusteella ei voida määrittää, mitä konkreettisia toimia tulliviranomaisten on toteutettava velasta suoraan maksuvelvollista henkilöä kohtaan täyttääkseen niille mainituksa 8 artiklan 7 kohdassa asetetun velvoitteen.

Tämän jälkeen viimeksi mainitun määräyksen asiayhteydestä on todettava, että tämän määräyksen tulkittamiseksi sitä on tutkittava suhteessa yhteisösovelmuksen yleiseen rakenteeseen, jonka osa se on, sekä suhteessa yhteisösovelmuksen kaikkiin määräyksiin (ks. vastaavasti tuomio 30.4.1974, Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, 10 kohta). Kun otetaan huomioon tällainen takaajayhdistyksellä tulliviranomaista kohtaan oleva yhteisvastuu, TIR-yhteisösovelmuksen 8 artiklan 7 kohdassa määrätty vaatimus, jonka mukaan kyseisten määrien maksua on vaadittava suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä, ei voida tulkita siten, että se johtaisi tilanteeseen, jossa takaajayhdistyksen vastuu olisikin lopulta pääasiallisesti täysin toissijainen suoraan korvausvelvollisen henkilön vastuuseen nähden. Näin olisi kuitenkin, jos tämän vaatimuksen seurauksena olisi, että toimivaltaisella tullihallinnolla olisi velvollisuus jatkaa velan perimistä suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä täytäntöönpanovaiheeseen saakka.

TIR-yhteisösovelmuksen tavoitteista on todettava lopuksi, että sen johdanto-osasta käy ilmi, että sopimuspuolet halusivat mainitun yhteisösovelmuksen tehdessään ”helpottaa kansainvälistä maantiekulkuneuvoilla tapahtuvaa tavarankuljetusta”, ja ne katsoivat, että ”kuljetusolosuhteiden

parantaminen on yksi olennaisista tekijöistä sopimuspuolten välisen yhteistyön kehittämisessä”, ja ilmoittivat ”kannattavansa kansainvälisen kuljetuksen hallintomuodollisuuksien yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista, erityisesti rajoilla”. Jos TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 7 kohtaa tulkittaisiin siten, että siinä veloitetaan toimivaltainen tulliviranomainen käyttämään kaikkia perintäkeinoja velasta suoraan korvausvelvollisia henkilöjä kohtaan ennen kuin se voi vaatia näiden määrien maksua takaajajyhdistykseltä, heikennettäisiin tasapainoa, joka vallitsee yhtäältä TIR-yleissopimuksen 4 artiklassa myönnettyjen helpotusten ja toisaalta näiden helpotusten soveltamista koskevan yhden keskeisen edellytyksen eli takaajajyhdistykselle kuuluvan erityisen vastuun välillä.

Kaiken edellä esitetyn perusteella TIR-yleissopimuksen 8 artiklan 7 kohtaa, luettuna yhdessä mainittuun määräykseen liittyvän selittävän huomautuksen kanssa, on tulkittava siten, että tulliviranomainen täyttää veloitteensa vaatia maksua suoraan korvausvelvolliselta henkilöltä, kun se täyttää kyseisestä selittävästä huomautuksesta johtuvat vähimmäisvaatimukset.

(ks. 65, 67, 69, 70, 81, 82, 84, 86 ja 88 kohta sekä tuomiolauselman 2 kohta)

3. Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006, 203 artiklan 3 kohdan kolmatta luetelmakohtaa ja 213 artiklaa on tulkittava siten, että se, että vastaanottaja on hankkinut tavarahan tai sillä on hallussaan tavara, jonka se tiesi toimitetun TIR-carnet’lla, ja se, että ei ole osoitettu, että tämä tavara on esitetty ja ilmoitettu määrätullitoimipaikassa, eivät riitä sellaisenaan siihen, että voidaan katsoa, että tällainen vastaanottaja tiesi tai sen olisi kohtuudella pitänyt tietää, että kyseinen tavara oli siirretty pois tullivalvonnasta ensin mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla siten, että mainitun vastaanottajan on katsottava olevan jälkimmäisen säännöksen nojalla yhteisvastuussa tullivelasta.

Kun tullivelka on syntynyt siksi, että tavarat on siirretty säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta, henkilöt, joiden voidaan katsoa olevan velallisia tästä tullivelasta, luetellaan tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdassa, jossa eritellään neljä mahdollisten tullivelallisten ryhmää. Näihin kuuluvat tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaan tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavarahan hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavarahan olleen siirretty pois tullivalvonnasta.

Tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmas luetelmakohta koskee siten henkilöä, joka syyllistymättä tullivelan aiheuttaneeseen tavarahan siirtämiseen säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta ja olematta itse velvollinen tekemään tulliselvitystä on kuitenkin ollut mukana säännösten vastaisessa tullivalvonnasta siirtämisessä joko sitä ennen tai välittömästi sen jälkeen hankkimalla tai pitämällä hallussaan tavarahan (ks. analogisesti tuomio 25.1.2017, Ultra-Brag, C-679/15, EU:C:2017:40, 22 kohta). Tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa asetetussa toisessa edellytyksessä edellytetään konkreettisesti, että vastaanottaja tavarahan hankkiessaan tai vastaanottaessaan tiesi tai tämän olisi kohtuudella pitänyt tietää, että kyseistä tavaraa ei ollut esitetty määrätullitoimipaikassa ja että tästä syystä mahdollisesti kannettavia tulleja ja veroja ei ollut maksettu. Tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetuksi ”velalliseksi” määrittelemineen edellyttää siten sellaisten edellytysten täyttymistä, jotka perustuvat subjektiivisiin arviointiperusteisiin eli siihen, että henkilöt, luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, ovat osallistuneet tietoisesti säännösten vastaisesti tullivalvonnasta pois siirrettyjen tavaroiden hankintaan tai hallussapitoon (ks. analogisesti tuomio 3.3.2005, Papismedov ym., C-195/03, EU:C:2005:131, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti, riittääkö se, että vastaanottaja on hankkinut tavarahan tai sillä on hallussaan tavara ja että se on tätä tavaraa vastaanottaessaan saamiensa tai allekirjoittamiensa asiakirjojen perusteella tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää, että tavara oli kuljetettu TIR-carnet’lla, mutta tämän lisäksi ei ole osoitettu, että tavara on esitetty ja ilmoitettu määrätullitoimipaikassa, sellaisenaan siihen, että voidaan katsoa, että mainittu

vastaanottaja on tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettulla tavalla tiennyt tai sen olisi kohtuudella pitänyt tietää, että tavara on siirretty pois tullivalvonnasta. Jos mainittua säännöstä tulkittaisiin edellä selostetulla tavalla, tämä johtaisi lähtökohtaisesti siihen, että pelkästään siitä seikasta, että vastaanottaja tietää tai sen on kohtuudella pitänyt tietää, että sen vastaanottamat tavarat on kuljetettu TIR-carnet’lla, pääteltäisiin kumoamattoman oletaman avulla, että vastaanottaja tiesi tai sen oli pitänyt tietää, että mainittua tavaraa ei ollut esitetty määrätullitoimipaikassa, mikäli tästä on kyse. Tällainen tulkinta, joka ei ole yhteensopiva tullikoodexin 203 artiklan 3 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa vahvistettujen subjektiivisten edellytysten kanssa, ei vastaa nyt annettavan tuomion 95 kohdassa mieliin palautettua unionin lainsäätäjän tahtoa, jona on vahvistaa tyhjentävästi tullivelan velallisina olevien henkilöiden määrittämistä koskevat edellytykset, eikä mainitun säännöksen sanamuotoa eikä tavoitetta (ks. analogisesti tuomio 23.9.2004, *Spedition Ulustrans*, C-414/02, EU:C:2004:551, 39, 40 ja 42 kohta).

(ks. 96, 97, 105, 106, 109–111 ja 113 kohta sekä tuomiolauselman 3 kohta)

4. Ks. tuomion teksti.

(ks. 106–108 kohta)